

עטרת תפארת

יוצא לאור ע"י בית המדרש עטרת צבי
ע"ש שר בית הזוהר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע

לזכר עולם יהיה צדיק בעל 'גאון יששכר'
הגאון רבי ישכר בעריש לאבין זצ"ל
בן רבי יצחק יעקב הי"ד - מונקאטש
נז"ג להרה"ק בעל ה"עטרת צבי" מזידיטשוב זי"ע

פנינים יקרים ממורינו הרב שליט"א

הרה"ק הישועות משה זי"ע מביא מה ששמע מחותנו הרה"ק רבי חיים מנחם מענדיל מדעעש זי"ע הי"ד (יומא דהילולא דיליה בש"ק פר' בהעלותך ח"י סיון) לפרש הפסוק (תהילים ל"ד) **יראו את ה' קדושי כי אין מחסור ליראיו, כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.** על פי מה דאיתא בגמ' **יש צדיק ורע לו ויש רשע וטוב לו,** וכדי שלא יאמר אדם כי אינו רוצה להיות צדיק כדי שלא יהא רע לו, לזה אומרים לו: את מאמר הכתוב **יראו את ה' קדושי ולאחריו כתיב: כי אין מחסור ליראיו ואדרבה כפירים (היינו הכופרים - המה) רשו ורעבו,** אבל דורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

בספה"ק תפארת שלמה: איתא במדרש: **דברים שלא נגלו למשרע"ה נגלו לרבי עקיבא,** ולכאורה הייתכן שרבי עקיבא ראה יותר ממשה רבינו שהוא היה אדון כל הנביאים, ומבאר: דהתורה העידה על משה רבינו (במדבר י"ב) **והאיש משה עניו מאד,** ומפרשת שמות עד סוף התורה כמעט חצי התורה מלאה ממנו וכאשר כתב משה רבינו את התורה מפיו של הקב"ה הרי בבואו לפסוקים האלו המדברים בשבחו של משה **כאשר ידבר איש אל רעהו** (שמות ל"ג) וכן הפסוקים בפר' בהעלותך (י"ב) **לא כן עבדי משה בכל ביתו נאמן הוא וגו' פא"פ אדבר בו וכדו',** ומחמת כי פי ה' דיבר בו ההכרח הביאו לכתוב את כל אשר ציוהו (ה') אמנם מגודל ענוותנותו לא רצה משה לעלות במעלות העליונות במושכלות הרמזים והסודות מהפסוקים האלו כמו בשאר התורה כדי שלא יראה ויבין את כוחו וגדלו, אך הלך בתום בפירוש היותר פשוט, אבל רבי עקיבא (כן) ירד לעמקי הסודות הנפלאים היוצאים מפסוקים האלו המדברים בשבחו

של משרע"ה, ובזה צדקו דברי חכז"ל דברים שלא נגלו למשרע"ה - נגלו לר"ע, גם בבוא משה לפסוק (דברים ל"ד י') **ולא קם נביא עוד בישראל כמשה וכל הענין עד סוף התורה אמרו על כך חז"ל: משה כתבם בדמע וכו"ז** מרוב ענוותנותו.

ועוד בספה"ק תפארת שלמה עה"פ (שאמר הקב"ה לאהרן ולמרים) **שמעו נא דברי - דהקב"ה רימז להם גודל מעלת משה רבינו כי מעלת אהרן ומרים היא בשמעם את דבר ה' אמנם מעלת משה רבינו גדולה מזו שהוא גם רואה את דבר ה' ומראה ולא בחידות** כמו דרגת בנ"י במעמד קבלת התורה בהר סיני דכתיב ביה **וכל העם רואים את הקולות.**

בספה"ק עבודת עבודה מהרה"ק מטאהש זי"ע מבאר הענין דהטבת הנרות (היינו הפתילות) ויציקת השמן היתה עבודה וכשרה רק ע"י כהן משא"כ ההדלקה עצמה כבר אינה נקראת עבודה וראויה ב'זר': ע"פ דברי הזוה"ק וז"ל: **גופא דבר נש איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא,** פירוש: דגופו של אדם נמשלה לפתילה שבנר ונשמתו משולה לאור הנר (אדליק לעילא) כי הנשמה מאירה לתוך הגוף וכמו שלתוך הנר יש ליצוק שמן כדי שהפתילה תימשך אחר האש ותדלוק כמו"כ בגופו של אדם שנמשל לפתילה צריך האדם להידבק בעסק התורה והמצוות שנמשלה לשמן וע"י כח התורה נמשך הגוף אחר רצון (הרוחני) של הנשמה, לכן הייתה עיקר עבודתו של הכהן - הכנת הפתילות שהיה מכוון בזה לזכך גופן של בני ישראל שנמשלו לפתילה שיהיו כלים ראויים להאיר בהם אור הנשמה וכאשר יצק לתוכן שמן היה מכוון להאיר

בהם אור התורה שבכח התורה יזכו לשעבד ולבטל את הגוף אל רצון הנשמה, ויתלהב בקרבם אור הנשמה.

בספה"ק מאור עינים על מאמר חז"ל (אבות פ"ד) **שכר מצוה מצוה**: ר"ל שהשם יתברך נתן לנו המצוות כדי להידבק ע"י בהשי"ת וזה **שכר מצוה - מצוה** מלשון **צוותא** דהיינו שע"י המצוות נידבק בהשי"ת.

זקיה"ק המהר"ם שיק זי"ע בשם בעל ההפלאה זי"ע על דברי המשנה (אבות פ"ב) **דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים**: דבא לרמז לנו המעלות והמדרגות שהיו לנו מימי קדם ומה שנשאר לנו מהמדרגות כעת. דהנה בהיות ישראל בשלוותן בבית ראשון וכן תקופה מסוימת בבית שני הייתה הנבואה מצויה בישראל, והנביאים היו מורי דרכם של בני"י, ואח"ז כשפסקה הנבואה (בימי התנאים) עדיין היו משתמשים בבית קול, וגם זה פסק עד שעתה אין לנו שיור רק התורה הזאת וז"ש דע מה למעלה ממך היינו דע ותן ליבך להבין מה שהיה למעלה ממך - המדרגות שהיו בימי קדם, מעיקרא היה עין רואה והיו נביאים אשר חזו במחזה אלוקים ואח"כ עדיין היו בדרגת אוזן שומעת - שהיו משתמשים בשמיעת בת קול וכהיום גם זה פסק ועתה כל מעשיך בספר נכתבין ואין לנו שיור רק התורה הזאת שע"י ידיעת התורה שהיא חכמת ה' היא המקרבת אדם לבוראו ועל ידה באה השראת השכינה כמ"ש **בספר הכוזרי** שהראיה לכך היא: שמעולם לא זכה שום פילוסוף אפילו מהגדולים שהצליחו בחכמה אנושית לאין שיעור, אפ"ה לא זכו להגיע למעלת נבואה, וזה אות כי רק **בחכמת ה' (זו התורה) אדם זוכה למדריגה הלו**.

בספה"ק אמרות טהורות מהרה"ק מראתמיסטריקא זי"ע מביא בשם אביו זי"ע עה"פ בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות ופירש"י שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה, שיש בזה קצת רמז למעלת לימוד התורה לפני התפילה, כי ע"י שלומדים תורה לפני התפילה מועיל אח"כ בשעת התפילה שיוכל להתפלל כראוי עד שתהא שלהבת אש

התפילה עולה מאליה וזה פירוש הכתוב כי **נר מצוה ותורה אור** (משלי י"ג) שע"י שלומד תורה (תורה אור) שהוא האור לפני המצוה שהוא התפילה - אזי יאיר לו **נר של מצוה בשעת התפילה**, וזהו שאמר הכתוב כאן: בהעלותך את הנרות היינו כשתעמוד להעלות נר מצוות התפילה אזי התורה הק' מייעצת לו: אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, אור המנורה רומז לאור התורה (בבא בתרא כ"ה) ועי"ז יאיר נר מצוה זו תפילה, וזה פירש"י שצריך האדם להדליק עצמו באור התורה עד שתהא שלהבת אש התפילה עולה מאליה.

ועוד מביא **בספה"ק אמרות טהורות זל"ק**: והנה איתא **בספה"ק סידורו של שבת** (השורש השני ענף ב') **שאם האדם עושה עבודה להשי"ת שהוא חוץ לדרך הטבע** אזי מידה כנגד מידה יוכל להמשיך השפעה מן השמים ג"כ למעלה מדרך הטבע (עכ"ד סש"ש) ומוסיף (בספה"ק אמרות טהורות) **והנה מעשה המנורה היה נוהג בתמידות באופן של למעלה מדרך הטבע, שהרי הנר המערבי היה דולק יומם ולילה ולא נכבה מעולם, ולכך היה צריך המדליק לעשות לה הכנה בעבודה שהיא ג"כ למעלה מדרך הטבע כדי שזה ישפיע הנס מלמעלה, ומהו (אותה) ההכנה שעשה לה אהרן הכהן למעלה מדרך הטבע, זהו לפי מה דאיתא במדרש רבה (בפרשה זו) שאמר הקב"ה לאהרן - שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות, וא"כ היה אהרן הכהן עלול לעשות עבודת המנורה בפניות בשביל מה שאמר לו השי"ת שלך גדולה משלהם, ואילו היה אהרן שמח בזה אז הייתה עבודתו עפ"י דרך הטבע, אבל הוא לא עשה כן אלא כל מחשבתו בעשיית ההטבה וההזלקה היתה רק מפני שכן ציוה לו השי"ת וזו עבודה שהיא למעלה מדרך הטבע ועי"ז היה ממשיך הנהגה מן השמים ג"כ למעלה מדרך הטבע שיהיה נר מערבי דולק תמיד, וזהו להגיד שבחו של אהרן שלא שינה כלומר: שלא שינה מרצון הבורא ית' כיצד תהיה הנהגת הדלקת המנורה, שע"י ההכנה שעשה אהרן בעבודתו למעלה מדרך הטבע עי"ז המשיך הנס מן השמים למעלה מדרך הטבע שידלק יומם ולילה וזהו (הנס הוא) רצונו של הקב"ה.**